

פִינְקֶל

31 ממרץ 2004

לכבוד
הרבי וeson צבי פינקל
ראש ישיבת מיר ירושלים
ת.ד. 5022
ירושלים 2523-3446
ישראל

כבוד הרבי צבי פינקל,

אנכי ורעייתי מבקשים להודות לך מקרוב לב, על שהוואلت לבקר מספר פעמים
את בננו רפאל זיל, בימיות חוליו.
ביקוריך נתנו לו ולנו עידוד רב וובשמו ובשםנו אנחנו אסוריים תודה לך.

יסלח לנו כבודו אם מפארת צער פטירת בננו היקר, נברך מאייתנו להודות לכבודו
במועד מוקדם יותר.

בכבוד רב,

נורמן גבאי ורעייתו

מכتب גלי מאת נוריאל גבאי
אל ראש ישיבת רמות שלמה,
כבד הרב פרנקל
אל רבנים נכבדים אחרים

כבד ראש הישיבה,
רבנים נכבדים,

אם כי קטונתי מלבוֹא בדברים עם גדולים מימי בתורה, חוכמה וידע, מהין אני לחת בזהفتحוּ
פה לכמה מדעוני ומחשובותי.

לית מאן דפאליג, שאחת ממעלותיו של עמנו הינה הסובלנות כלפי דעתם שאין עלות בקנה אחד
עם אלה שלנו.

לאחר ששחית מספר חדשם בירושלים במחיצתו של בני ז"ל, בסמוך לישיבת רמות שלמה,
ולאור הקשרים והיחסות שקיימות עם רבני ותלמידי הישיבה, ובמיוחד עם כבודו, נוכחות חזור
והיווכת עד כמה ראויים אנשים כמוום לתהילת עולם על שעשיותם את חייכם קודש לרים
כבדה של תורה וקידום היהדות.

בעבר, העניקו הישיבות באירופה ליידות את מה שהיומ מעניות האוניברסיטאות למדע
ואילו לא הישיבות, היו המגבילות והאיסורים שניכפו על היהודים, כולל האיסורים על קבלתם
למוסדות ההשכלה הגבוהים, מותירים את העם היהודי רודוד, נטול-איךות, ורחוק מלהיות ראוי
להיחשב עם הספר.

אבל למנ העת שבה הוסרו המגבילות לגבי קבלת יהודים למוסדות ההשכלה באירופה ושאר חלק
העולם, זכה העם היהודי להופיע ככוכב זהה בשמי התרבות העולמיים, ועל-אף שמספר היהודים
בעולם אינם מגיע אפילו ל-0.3% מאוכלוסיית העולם, היהודים הם שמהווים כ-22% ממכל פוט
נובל בעולם.

שאלות לרובנים/2

לצורך המכחשה: אצל המוסלמים, רק אחד מכל 500 מיליון קיבל פרס נובל.
מבין הקומוניסטים, רק אחד מכל מאה מיליון קיבל פרס נובל.
מבין הנוצרים - רק אחד מכל 5 מיליון קיבל פרס נובל.
מבין היהודים, לעומת זאת, שלושה מכל מיליון זכה בפרס הבינלאומי היוקרתי.

אני מאמין שלא הינו יכולם להגיע להישג שכזה אילולא שמרנו במשך דורות על גחלת התורה והלימודים במסגרת הישיבות, כך שעם הגיעו של עידן האוניברסיטאות, היו מוטבעים בנו התכונות והסגולות הנדרשות לשקידה, לימוד, רכישת השכלה, והצלחה במדעים ושאר התחומיים האקדמיים.

שאלות" ח:

אם כל אוטם בוגרי אוניברסיטאות, מקבל הפרסים אשר גלו תרופות חדשות, המציאו מכשירים, מכונות, צייד וכדומה, והצילו מיליון חיים, היו מגיעים להישג שכאלה אילו המשיכו ללימוד בישיבות במקום לכת לאוניברסיטאות?

אם לימוד סיפרות וספרים שנכתבו לפני מעלה אלפי שנים יכול להשנות לחומר הנלמד כיום והאם ניתן לטעון שאוטם הספרים בני אלפי שנים כוללים בתוכם את כל החידושים הצפויים בעולם, לדורות הבאים?

ואם היום, כאשר בלחיצת-כפתור יכול כל אחד להכנס לעולם האינטרנט, יהיה זה נכון להסתגר ב-4 קירות הישיבה וללמוד את אוטם הספרים באותה השיטות שהיא מקובלות בקדמת דנא? האם בדרך זו לא נמנעת אלפי מוחות בעלי פוטנציאל אדיר של יצירה וחשיבה, החשיפה לפירות הקידמה המפעלים את עולמנו כיום - מחד, ומайдך - האם לא נבלם בדרך זו נתיבם של הצעירים הללו לתרום לאנושות את ההשראה והידע אותם הם שאבו מן הבסיס האיתן שבצידה אוטם היהדות במשך דורות?

האומנם קיימת סתירה בין יהדות ומדוע? ואם התשובה היא שלילית, אולי זה המקום והזמן לדון, לשקל ולהשופט מחדש על כל אלה.

מדוע מונעת היהדות החרדית מכמחצית מאוכלוסيتها - נשות הקהילה, אשר בודאי יכולות להשתנות לאחיהן – לתרום לחברה ולהנוגת מפירות הקידמה, כמו אחיהן

מדוע לא תוכל היישבה להפוך למקום שבו מלמדים מדעים, תוך כדי שמירה על ערכי היהדות? ומדוע כל מי שփץ לשומר על אמונהו כיהודי, אינו משלב את לימודיו עם עבודתו, וצריך להוות נטול על החברה הישראלית?

כבוד הרב, האם אין סבור ששומה על היישוב לקבוע כלל שכל תלמיד ילמד שישנה חודשים בישיבה, ולאחר מכן ישלים את לימודיו באוניברסיטה – מה שהיא ללא ספק מבטיח את אהדתו הכלכלית של העם, ואולי אף מגדיל את מספר הפונים אל היישובות?

אם לא חז"ל הם שהנחילו לנו את האימרה כי "אם אין קמח אין תורה", ואם אומנם יהיה כל העם עסוק בלימודים בישיבות, מי יספק את הקמח?

האם לא רצוי להציב סיג' למספר התלמידים המיעדים להקדיש את חייהם לשיבות על-מנת שבבוא הזמן יהיו למנהיגים רוחניים, ולהגביל את תקופת הלימוד, ובכך להעניק למספר רב יותר של אנשים את האפשרות להכיר את היהדות, מבלי שייתנו לנו מחד חברה העכשווית, ולהפוך אותם ממקבלי קמח חינוך, ליוצרי קמח בכבוד, ואולי אף למקבלי פרס נובל?

"אם רוצים לדעת מי אנחנו, צריך לראות מי הינו,
אם רוצים לדעת מי נניה, צריך לראות מה עושים".

אם היום נמנע מצעירינו את האפשרות להשתלב במדוע ובחברה, נמצא את עצמנו מחר בדרגה אחת עם תושבי העולם השלישי.

ספרי הדת שנכתבו בעבר היו מקור בלתי-נדלה ללימוד חוכמה ודעת בתקופות בהן הם נכתבו, אבל עם כל הכבוד, אין הם יכולים למלא את מקומם של המידע הנדרש בימינו אלה, ואם נאלץ את בניינו ובנותינו להסתגר בין ד' אמות הישיבה ולימוד רק את אותם הספרים, יהיה הדבר דומה למי ששולח את בנו לתחרות ריצה כשייניו מכוסות במטפחת.

כבוד הרב, אם בחרתני להעלות בפניך את השאלות הללו, הרי זה רק משום שברי לי כי רק אדם בעל מעמד ושיעור קומה כmor, יכול לקבל החלטות גורליות שיש בכוון לשנות את ההיסטוריה.

איןני מציע, חיללה, לנוטש את הישיבות, או לזמן את התורה. מה שאני כן מציע זה שילוב הקמץ עם התורה. לעניות דעתך, רופא שיש לו רקע תלמודי עשוי להיות רופא מעולה יותר, בעל מבט ואופקים רחבים יותר, ובנוסף לכך אדם התומך בחברה ואיתם נזקק לתמיכתה.

בתחילת דברי ציינתי שהיהדות מצטיינת בסובלנות, ובהכרה בקיומן של אמונה אחרת מלבד זו שלנו, ואולם למרבה האironיה החרדים שבינוינו, אינם מכירים בקיומם של יהודים שאינם חוביים כיפה, סולדים מהם ואף דוחים אותם- אבל אין הם סולדים או דוחים את תרומותיהם הכספיות.

אם לא נעשה מאמץ להעניק כבוד הדדי וליחס דוויוקים בשלום בין פלאי היהדות, יהיה קיומו בסכנה. וכך כבר היו דברים מעולם, כאשר בשל קמצאו ובר-קמצא חרבה ירושלים.

רק שישים שנה לאחר השואה, אני כבר שומע את פעמיה הקרבנים והולכים של שואה עולמית חדשה – אפליה המונית. ואם על מותו של יחיד, מצווים אנו לשבת שבעה ימים, הרי על שגיאות מנהיגים יהיה علينا להתאבל במשך שבעה דורות.

תפקידנו הוא להתריע ולהיות דרכיכם.

שאלות לרבניים/5

אם לצטט אמרה נושנה - "מי שאים יודע לשחות, משמיצ את הים". ונראה לי כי היהדות החרדית שאיננה מכירה בקיומם של ערכי הקידמה והמדעים, חששת שמא מי שיישים אליהם את לבו, יחדל לשים את לבו ליהדות. אבל, לא כן הוא.

הקמתן של חומות גבירות היכולות בתוכן קבוצות של צעירים, סופה שתרחיק את הצעירים מן הספינה העולמית, המתרחקת בדרכהמן העולם הישן, ואotta קבוצת צעירים המסוגרת בתוך היישובות תהיה יותר ויותר שונה, יותר ויותר מבודדת מן העולם.

אם אובדןם של כ-6 מיליון מהחינו, לא יהיה תוצאה של הבדנות שלנו?

בתקופה שהותי ברמות שלמה, נוכחתי שהדברים הימומיים הקיימים בעולם נכון הרדיין, הטלויזיה וכל אמצעי התקשורות האוניברסליים - האלקטרוניים או המודפסים - המבאים את החדשנות העדכנית לצופים ולקוראים, אין להם חדרה לישיבה, והחדשנות מועברות מפה לאוזן בתוך כותלי בית-הכנסת או היישבה, ממש כמו במאות הקודמות.

אם בשם הדת צריך למנוע מבניינו את הקידמה? האם לא הרמב"ם הוא שהנחי לנו את האמרה שדי לכל עיר ב- 10 רבעים?

כבד הרבה, אתה מכחן כמורם הרוחני של כ-4000 תלמידי ישיבה. האם בעולם של מחר, יוכל צעירים אלה לעמוד על רגליהם מבלתי להזדקק לעזרה?

מניננו בעולם מגיע כיום לקרוב ל- 15 מיליון יהודים - מתוך אוכלוסייה של כ-6 מיליארד, אשר מזה כ-5 מיליון בלבד דוברים עברית. לא העולם הוא שזקוק לנו, אלא, אנו אלה הזכוקים להיות חלק מן העולם, ולכן שומה علينا לדאוג לכך שלא ייגרעו חלוקנו בו.

אני נולדתי וגדלתי בפרס, ושם במשך 2500 שנה, מלבד בתקופה קצרה, לא היו יישובות. האם היעדר היישבות מנע מן היהדות הפרוטית להיות יתדות טובה ויראת שמיים?

שאלות לרבניים/6

על אף היעדרן של היישובות, שמרה היהדות על ציבוניה ועל אמונהה החזקה באל, בתי הכנסת נהנו מפריחה מתמדת, היה קיום קפדי של מצוות כבוד אב ואם, שמירת השבת וטוהר המשפחה – וכל זאת בזכותם של מנהיגים מתונים אשר השכילו לשלב את התורה עם צרכי החיים של השעה והסביבה.

מתן-צדקה היה מצווה חשובה. אך כל אדם ברא בגופו העדיף למות מאשר לקבל צדקה. מהי, איפוא, הצדקה להפיכת תלמידי היישובות בארץ הקודש למקבלי לחם חסד ונדבות?

כבוד הרב, מפגישותי"י אתך, התרשםתי עמוקות מן הידע והיכולת שלך, ואני מרשה לעצמי להעלות נקודות נוספות:

קיימות עדויות למכביר לגבי צעירים רבים ממשפחות לא-דתיות, אשר עקב סיבות שונות, עוברים ליישובות ובמהלך הזמן, מנתקים את קישוריהם עם הוריהם ומשפחותיהם, כי לגביהם אין הם יהודים דיימ. האם כבוד הרב רואה תופעה זאת כתואמת את רוח היהדות והتورה? האם שליחותם של הנבאים, ושל מנהיגי העם שבאו בעקבותיהם, לא הייתה מוקדמת בהבאת שלום ואחווה לעם, ולא שינוי והפרדה? האם אין זה נוגד את מצוות כבוד אב ואם? האם ניתוקן של בן /או בת מההוריו/הוריה אינם בבחינת עון של גזילה, אפילו אם זה נעשה לשם תורה?

בוזדי לא נעלמה מעין תופעת הנשירה של עשרות צעירים חרדים העזבים את היישובות ונפלטים אל תוך מציאות זרה ולא מוכרת להם, אל עולם זר ומונוכר, מבלי שהיומצוידים בכלים המתאימים להתמודדות והישרדות. הם מושללי השכלה בה זכו אחיהם הבילוי-חרדים, בಗilmם, הם חסרי כסף, והם מנודים על ידי משפחותיהם. האם היהדות הינה קשת-לב עד כדי הפקרת כל מי שאינו רוצה להיות רב? האם אין זה אותו בן שלמד בישיבה?

המסקנה המתבקשת, כבוד הרב, היא שאולי' צריך שנראה את עצמנו חלק מן העולם הגדול – לא שונים ולא טובים יותר אחרים. ואולי' צריך לנסות ולפתח את דלותות היישבות ולהפוך אותן לאוניברסיטאות מודרניות, שיכללו לימודי יהדות, ולעוזד תנעה חופשית של באים ויוצאים בשעריהן.

ברUEDת האדמה שאירעה לא מכבר Bairn, איבדו את חייהם 40 אלף נפש. לעומת זאת, בклиיפורניה ניספו 4 אנשים ברUEDת האדמה الأخيرة. זה מול זה ניצבות 1400 שנים של דבקות באמונה שאין בה היגיון במדינה מזרחית-תיכונית, אשר אטמה את עצמה מפני חידرتה של רוח החדשנות, לעומת 200 שנים ציוויליזציה של מערב ארץ-הברית, המיצג קידמה, התפתחות ואוזן קשחת לרחשי הזמן ולצרכי השעה.

רק שילוב של קידמה ומערכות אנושיים, ביחד עם היתרונות העצומים של דתנו, יכולים להוות ערכה לכך שהעם שלנו ישרוד, יפרח וישגא, וכל אלה אולי' גם יהוו בלם לגיל ההתבולות השוטף אותנו.

היום, חלק מהיהודים מתבזבז מושם שנڌחו על ידי החדרים וגם משומש אין הם רוצים להיות מזוהים איתם. אבל, אולי' המעבר לעידן אחר, שבו היהודי לא יהיה שונה מכל אחד אחר, ועם זאת ימשיך לשמור על ערכי אמונהינו, יגרום למינפה שיבלים את הכירוסם במספרינו.

היהדות איננה דת בלבד. היא גם עולם מלא של ערכים שמקורם בתורתנו הקדשה, והישיבה הינה מקום קדוש המשרת מטרת קדושה. היהודי משול לעוף-מים השוחה במעלה הנהר. ממבט-על, הוא נראה יציב ואיתן, אך מתחת לפניו המים הוא נלחם בזרמים העזים אשר אתם הוא מנסה להתחזק בכל כוחו ומואדו. אם תיכפטנה רגלו, לא יהיה לו כל סיכוי לשרוד.

אל-לנו להמיר את עתידנו בגל קבוצה זו או אחרת.

אמונה ללא מדע, כמו כمعد ללא אמונה: כל אחד מבלידי השני חסר יסוד חשוב.

שאלות לרבניים/8

תורתנו הקדושה הינה כמו חוקה, אך מה שחסר לנו ביום, זה הסנהדרין שהיה אמיץ די לשנות את התורה שבעל-פה ולהתאים לצרכי העולם המודרני, כדי שתאפשר את קיומו של העם היהודי עם מתקדם, חופשי ונושא את דגל הקידמה במדעים.

בכבוד רב,
נוריאל גבאי
לוז אנג'לו.

כבד ראש הישיבה,
רבנים נכבדים,

אם כי קטונתי מלבוא בדברים עם גדולים ממוני בתורה, חוכמה וידע, מהין אני לחת בזה פתחון
פה לכמה מדעות ומחשבות".

לית מאן דפאליג, שאחת ממעלותיו של עמנו הינה הסובלנות כלפי דעתך שאין עלות בקנה אחד
עם אלה שלנו.

לאחר שההיתי מספר חודשים בירושלים במחיצתו שלبني צ"ל, בסמוך לשכיבת רמות שלמה,
ולאור הקשרים והשיחות שקיימתי עם רבינו ותלמידי הישיבה, ובמיוחד עם כבודו, נוכחתי חזר
והיווכח עד כמה ראוים אנשים מכוכם לתהילת עולם על שעשיותם את חייכם קודש לרים
כבודה של תורה וקידום היהדות.

בעבר, העניקו היישוב באירופה לייהדות את מה שהוא מעניקות האוניברסיטאות למדע
ואילו לא היישוב, היו המגבילות והאיסורים שניכפו על היהודים, כולל האיסורים על קבלתם
למוסדות ההשכלה הגבוהים, מותירים את העם היהודי רודוד, נטול-איכות, ורחוק מלהיות ראוי
להיחסב לעם הספר.

אבל למנ העת שבה הוסרו המגבילות לגבי קבלת יהודים למוסדות ההשכלה באירופה ושאר חלק
העולם, זכה העם היהודי להופיע ככוכב זהר בשמי התרבות העולמיים, ועל-אף שמספר היהודים
בעולם אינם מגיע אפילו ל-0.3% מאוכלוסיית העולם, היהודים הם שמחווים כ-22% ממקבלי פרט
nobel בעולם.

לאוצרך המכחשה: אצל המוסלמים, רק אחד מכל 500 מיליון, קיבל פרס נובל. בין הקומוניסטים, רק אחד מכל מאה מיליון קיבל פרס נובל. בין הנוצרים - רק אחד מכל 5 מיליון קיבל פרס נובל. בין היהודים, לעומת זאת, שלושה מכל מיליון זכה בפרס הבינלאומי היוקרתי.

אני מאמין שלא הינו יכולים להשיג שכזה אילולא שמרנו במשך דורות על גחלת התורה והלימודים במסגרת הישיבות, כך שעם הגיעו של עידן האוניברסיטאות, היו מוטבעים בינו התכוונות והסגולות הנדרשות לשקידה, לימוד, רכישת השכלה, והצלחה המדעים ושאר המתחומים האקדמיים.

ושאלותי הן:

האם כל אותן בוגרי אוניברסיטאות, מקבל הפרסים אשר גילו תרומות חדשות, המציאו מכשירים, מכנסות, צייד וכדומה, והצילו מיליון חיים, היו מגיעים להישגים כאלה אילו המשיכו ללימוד בישיבות במקום לכת לאוניברסיטאות?

האם לימוד סיפרות וספרים שנכתבו לפני מעלה אלפי שנים יכול להשווות לחומר הנלמד כיום והאם ניתן לטעון שאותם הספרים בני אלפי שנים כוללים בתוכם את כל החידושים הצפויים בעולם, לדורות הבאים?

והאם היום, כאשר בלחיצת-כפתור יכול כל אחד להיכנס לעולם האינטרנט, יהיה זה נכון להסתגר ב-4 קירות הישיבה וללמוד את אותן הספרים באותה השיטות שהיא מקובלות בקדמת דנא? האם בדרך זו לא נמנעת אלפי מוחות בעלי פוטנציאל אדיר של יצירה וחשיבה, החשיפה לפירות הקידמה המפעלים את עולמנו כיום - מחד, ומайдך - האם לא נבלם בדרך זו נתיבם שלazziים הללו לתרום לאנושות את ההשראה והידע אותן הם שאבו מן הבסיס האיתן שבו ציידה אותן היהדות במשך דורות?

האמנם קיימת סתירה בין יהדות ומדע? ואם התשובה היא שלילית, אולי זה המקום והזמן לדון, לשڪול ולחשوب מחדש על כל אלה.

מדוע מונעת היהדות החרדית מכמחצית מאוכלסיותה - נשות הקהילה, אשר בודאי יכולות להשתנות לאחיהן – לתרום לחברה ולהנות מפירות הקידמה, כמו אחיהן

מדוע לא תוכל הישיבה להפוך למקום שבו מלמדים מדעים, תוך כדי שמירה על ערכי היהדות? ומדוע כל מי שיחפש לשומר על אמונהו כיהודי, איננו משלב את לימודיו עם עבודתו, וצריך להוות נתל על החברה הישראלית?

כבד הרוב, האם אין סבור ששומה על הישיבות קבוע כל תלמיד ילמד שישנה חודשים בישיבה, ולאחר-כך ישלים את לימודיו באוניברסיטה – מה שהיא ללא ספק מבטיחה את אהדתו הכללית של העם, ואולי אף מגדיל את מספר הפונים אל הישיבות?

האם לא חז"ל הם שהניחו לנו את האמרה כי "אם אין קמח אין תורה", ואם אומנם יהיה כל העם עסוק בלימודים בישיבות, מי יספק את הקמח?

האם לא רצוי להציב סיג למספר התלמידים המיעדים להקדיש את חייהם לישיבות על-מנת שבבוא הזמן יהיו למנהיגים רוחניים, ולהגביל את תקופת הלימוד, ובכך להעניק למספר רב יותר של אנשים את האפשרות להכיר את היהדות, מבלתי שייתנתקו מחייב החברה העכשווית, ולהפוך אותם ממקבלי קמח חיים, ליוצרי קמח בכבוד, ואולי אף למקבלי פרס נובל?

"אם רוצים לדעת מי אנחנו, צריך לראות מי היינו,
ואם רוצים לדעת מי נניה, צריך לראות מה מעשינו."

שאלות לרבניים/4

אם היום נמנע מצערינו את האפשרות להשתלב במדע ובחברה, נמצא את עצמנו מחר בדרגה אחת עם תושבי העולם השלישי.

ספרי הדת שנכתבו בעבר היו מקור בלתי-נדלה ללימוד חוכמה ודעת בתקופות בהן הם נכתבו, אבל עם כל הכבוד, אין הם יכולים למלא את מקומו של המידע הנדרש בימינו אלה, ואם נאלץ את בינו ובנותינו להסתגר בין ד' אמות הישיבה וללמוד רק את אותם הספרים, יהיה הדבר דומה למי ששולח את בנו לתחרות ריצה כשיינו מכוסות במטפתה.

כבוד הרב, אם בחרתني להעלות לפניך את השאלות הללו, הרי זה רק משומש שברי לי כי רק אדם בעל מעמד ושיעור קומה כמוך, יכול לקבל החלטות גורליות שיש בכוחן לשנות את ההיסטוריה.

איןני מציע, חילילה, לנוטש את הישיבות, או לזנוח את התורה. מה שאני כן מציע זה שילוב הקמץ עם התורה. לעניות דעתך, רופא שיש לו רקע תלמודי עשוי להיות רופא מעולה יותר, בעל מבט ואופקים רחבים יותר, ובנוספף לצאת להיות אדם התומך בחברה ואיןנו נזקק לתמיכתה.

בתחילת דברי ציינתי שהיהדות מצטיינת בסובלנות, ובהכרה בקיומן של אמונהות אחרות מלבד זו שלנו, ואולם למרבה האירוניה החרדים שבינוינו, אינם מכירים בקיומם של יהודים שאינם חוביים כיפה, סולדים מהם ואף דוחים אותם. אבל אין הם סולדים או דוחים את תרומותיהם הכספיות.

אם לא נעשה מאמץ להעניק כבוד הדדי וליזום דו-קיום בשלום בין פלגיה היהודית, יהיה קיומם בסכנה. כבר היו דברים מעולם, כאשר בשל קמצא ובר-קמצא חרבה ירושלים.

רק ששים שנה לאחר השואה, אני כבר שומע את פעמיה הקרבנים והולכים של שואה עולמית חדשה – אפליה המונית. ואם על מותו של יחיד, מצווים אנו לשבת שבעה ימים, הרי על שגיאות מנהיגינו יהיה علينا להתאבל במשך שבעה דורות.

תפקידנו הוא להתריע ולהיות דרכים.

שאלות לרובנים/5

אם לצטט אמירה נושנה - "מי שאינו יודע לשחות, משמש את הים". ונראה לי כי היהדות החרדית שאינה מכירה בקיומם של ערכי הקידמה והמדעים, חוששת שמא מי שיישים אליהם את לבו, ייחל לשים את לבו ליהדות. אבל, לא כן הוא.

הקמתן של חומות גבירות היכולאות בתוכן קבוצות של צבאים, סופה שתרחיק את הצעריהם מן הספינה העולמית, המתרחקת בדרכהמן העולם הישן, ואotta קבוצת צבאים המסוגרת בתוך היישובת תהיה יותר ויתר שונה, יותר ויותר מבודדת מן העולם.

האם אובדןם של כ-6 מיליון מהינו, לא היה תוצאה של הבדלותם שלהם?

בתקופה שהותי בריםות שלמה, נוכחתי שהדברים היומיומיים הקיימים בעולם כגון הרדיום, הטלויזיה וכל אמצעי התקשרות האונייברסליים - האלקטרוניים או המודפסים - המביאים את החדשנות העדכנית לצופים ולקראים, אין להם חדרה לישיבה, והחדשנות מועברת מפה לאוזן בתרבות כותלי בית-הכנסת או היישבה, ממש כמו במאות הקודמות.

האם בשם הדת צריך למנוע מבניינו את הקידמה? האם לא הרמב"ם הוא שהנחיל לנו את האמרה שדי לכל עיר ב- 10 רבעים?

כבד הרבה, אתה מכחן כמורם הרוחני של כ-4000 תלמידי ישיבה. האם בעולם של מחר, יוכל צבאים אלה לעמוד על רגליים מבלתי להזדקק לעזרה?

מנינו בעולם מגע כיום לקרוב ל- 15 מיליון יהודים - מתוך אוכלוסייה של כ-6 מיליארד, אשר מזה כ-5 מיליון בלבד דוברים עברית. לא העולם הוא שזקוק לנו, אלא, אם אלה הזרים להיות חלק מן העולם, ולכן שומה עליו לדאוג לכך שלא יגער חילקונו בו.

אני נולדתי וגדלתי בפרס, ושם במשך 2500 שנה, מלבד בתקופה קצרה, לא היו ישיבות. האם היעדר היישבות מנע מיהדות הפרסית להיות טובה ויראת שמיים?

על אף היעדרן של היישובות, שמרה היהדות על צבוניה ועל אמונה החזקה באל, בת' הכנסת נהנו מפריחה מתמדת, היה קיום קפדי של מצוות כבוד אב ואם, שמירת השבת וטוהר המשפחה – וכל זאת בזכותם של מנהיגים מותנים אשר השכילו לשלב את התורה עם צרכי החיים של השעה והסביבה.

מתן-צדקה היה מצווה חשובה. אך כל אדם ברא בגופו העדיף למות מאשר לקבל צדקה. מהי, איפוא, הצדקה להפיכת תלמידי היישובות בארץ הקודש למקבלים לחם חסד ונדבות?

כבוד הרב, מפג'ישותי אתך, התרשםתי עמוקות מן הידע והיכולת שלך, ואני מרשה לעצמי להעלות נקודות נוספות:

קיימות עדויות למכביר לגבי ערים רבים ממשפחות לא-דתיות, אשר עקב סיבות שונות, עברים ליישובות ובמהלך הזמן, מנטקים את קיושיהם עם הוריהם ומשפחותיהם, כי לגביהם אין הם יהודים דיימ. האם כבוד הרבה רואה תופעה זאת כתואמת את רוח היהדות והتورה? האם שליחותם של הנבאים, ושל מנהיגי העם שבאו בעקבותיהם, לא הייתה ממוקדת בהבטת שלום ואחווה לעם, ולא שינאה והפרדה? האם אין זה נוגד את מצוות כבוד אב ואם? האם ניתוקן של בן / או בת מההורו/הוריה איננו בבחינת עון של גזילה, אפילו אם זה נעשה לשם תורה?

בוודאי לא נעלמה מעין תופעת הנשירה של עשרות ערים חרדים העוזבים את היישובות ונפלטים אל תוך מציאות זרה ולא מוכרת להם, אל עולם זר ומונוכר, מבלי שהיו מצויידים בכלים המתאימים להתרומות והישרדות. הם משלילי השכלה בה זכו אחיהם הבלתי-חרדים, בಗilm, הם חסרי כסף, והם מנודים על ידי משפחותיהם. האם היהדות הינה קשת-לב עד כדי הפקרת כל מי שאינו רוצה להיות רב? האם אין זה אותו בן שלמד בישיבה?

המסקנה המתבקשת, כבוד הרב, היא שאולי צריך שנראה את עצמנו כחלק מן העולם הגדול – לא שונים ולא טובים יותר מאחרים. ואולי צריך לנסות ולפתח את דלותות היישוב ולהפוך אותן לאוניברסיטאות מודרניות, שיכללו לימודי יהדות, ולעודד תנוועה חופשית של באים ויוצאים בשעריה.

ברUEDת האדמה שאירעה לא מכבר באירן, איבדו את חייהם 40 אלף נפש. לעומת זאת, בקליפורניה ניספו 4 אנשים ברUEDת האדמה الأخيرة. זה מול זה ניצבות 1400 שנים של דבקות באמונה שאין בה היגיון במדינה מזרח-תיכונית, אשר אטמה את עצמה מפני חידرتה של רוח החדשנות, לעומת 200 שנים ציוויליזציה של מערב ארצות-הברית, המיצג קידמה, התפתחות ואוזן קשבת לרחשי הזמן ולצרכי השעה.

רק שילוב של קידמה וערכים אנושיים, ביחד עם היתרונות העצומים של דתנו, יכולים להוות ערכובה לכך שהעם שלנו ישרוד, יפרח וישגשג, וכל אלה אולי גם יהוו בלם לאجل ההتابולות השוטף אותנו.

היום, חלק מהיהודים מתבולל משומ שנדחו על ידי החדרים וגם משומ שאין הם רוצים להיות מזוהים איתם. אבל, אולי המעבר לעידן אחר, שבו היהודי לא יהיה שונה מכל אחד אחר, ועם זאת ימשיך לשמור על ערכי אמונהינו, יגרום למינפה שיבلوم את היכרונות במספרינו.

היהדות איננה דת בלבד. היא גם עולם מלא של ערכים שמקורם בתורתנו הקדושה, והישיבה הינה מקום קדוש המשרת מטרת קדושה. היהודי משול לעוף-מים השווה במעלה הנהר. ממבט-על, הוא נראה יציב ואיתן, אך מתחת לפניו המים הוא נלחם בזרמים העדים אשר איתם הוא מנסה להתמודד בכל כוחו ומאודו: אם תיכפטנה רגלי, לא יהיה לו כל סיכוי לשרוד.

אל-לנו להמיר את עתידנו בגל קבוצה זו או אחרת.

אמונה ללא מדע, כמו CMDע ללא אמונה: כל אחד מבלי עי השמי חסר יסוד חשוב.

תורתנו הקדושה הינה כמו חוקה, אך מה שჩסר לו ביום, זה הסנהדרין שייה אמץ די לשנות את התורה שבעל-פה ולהתאים לצרכי העולם המודרני, כדי שתאפשר את קיומו של העם היהודי כעם מתקדם, חופשי ונושא את דגל הקידמה במדעים.

בכבוד רב,
נוריאל נורמן גבאי
לאו אנג'לו.